

(א) [בהלא"ש ליתא], (ב) בהלא"ש ליתא, (ג) בהלא"ש ליתא, (ד) [א"ל רב אשי כ"א בהלא"ש וביר"ף ובגי"ן], (ה) [בגרות יב"ג], (ו) [ע"י טקתא היר"ף והלא"ש], (ז) [ג"ץ ע"ש], (ח) [בזרות לה], (ט) [שס"ג], (י) [ע"י פי ה'], (יא) [העודה רש"ש], (יב) [וע"י חוקפות חגיגה י"א], (יג) [לא נזכרה וחוקפות יבמות מו: ד"ה במקום].

תורה אור השלם

- ביום ההוא יתקו מקור נפתח לבית דוד ולישבי ירושלים לחטאת ולקדוה: זכריה יג א

הגהות הב"ח

(א) גמ' רב יהודה מטען בקרא רבא מטענן טיובא רבה מטענן כנסא דכספא אמר רבא כסא דכספא מלא: (ב) רש"י ד"ה מפסיג ל"ל קודם ד"ה לפתח: (ג) שם ד"ה התנינן ט"ו חישטין דילמא נפל מכהינה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' וכן. רשום קו עליו למחקר:

תום' ישנים

אזי אלא דרך להלך שהולכין במים לנשים ואין שריה זו דרך תקיין ולבית וגם אזי ממסין לנקות ולהסיר הטעוין על ידי מים ופסמים שמולטין ציבן. ומ"ר. ופי' זה היה נראה שהיונים כשנת כהנה מותר לרחוץ בגבדיו ולבטח לנחשם לליטון. מיהו יש לאסור משום סמיטה דהא (דפריך) אלא על ידי מלבוש וזכר אלא על ידי מלבוש של ע"ך והוא עעמא על ע"ך הלא. ועל (רד) מיטק ללך בגבדו צנני ממו דגליש שמע רבינו מרבינו יעקב שהתיר להטיל בו מום לפי שהזכור בזמן הזה אין לו תקנה אלא אם כן יש בו מום ועל הכהן ליטפל בו משנתנהו לו לשומרו ולוונן דרבי מאיר ודרבנן שמעון במסכת בכורות (דף לה.): **וטו קמבעיא להו.** קמיה דרבי אלעזר: שעס

מעטתמונוד קודם

אמר י"ה **אמר רב** **אשי דאמר רב אשי** **בגדל** **בבתיחיה** **א"א** **קשה** **לי** **הא** **רב** **חומי** **הוא** **דלמך**

לעיל אלא חומיה לבינא דעבד דרך מלבוש. ושמה זה רמיה לפירוש רבינו שבגיל לפיכך דמרי רבינא הוו. או נמי דמרי דמי ליה רבינא אצל לא סובר כן.
"והורה ברורות. כך שמו. **בבא דבספא**. מכאן יש לומר שלא לטן עלמו כגלי חרס אפי"פ שאין [בז] מים עכשיו משום דשחולין שחול ולא בשום טיט שטופס על מנת להטפית, לא די ולא רגל, וכן בחול שיש בו לחוחית מים וכיוצא בו. ערב השעה **בבב**. בשאילמות גרס [בנייטק] רש"י. **א"בא אביר** א"י. כי היה סובר שיש להחמיר בטי"ב יותר מיהי"כ כדאמרינן בעלמא דדברי סופרים לריבין חיוק יומה. **ופשטי** א"ב ברהש"ב. פי' ר"ח דקיי"ל כהש"ג הואל וקסם לן מנא סומיה נמס' נגעים [פי"ב מ"ה] כל הנעשים אדם וראה חון משל עלמו.

יום הכיפורים

יום השמיני פרק שמיני יומא

(ב) **מפכין**. כמין הפך ט) הן כשנגיעינן למפתן ההיכל^ו: **מכאן רמו לנדה**. מדלא קרי ליה ראוי לנדה עד שמתגבר כחל שוטף שמגיע לפתח צית דוד רמו שזריכה לטבילת מים עמוקים שמשב צהן עד לוארה ואע"ג דלא רמיז קרא עד לוארה רמיז מיהא דניהוו עמוקים עומק הראוי וזה כראוי: **הסינה יום הכפורים** לא גרסינן וה"ג **שבת דאיכא מנעל מאי**. מי שרי לעבור במים או דילמא חיישינן דילמא ו) נפקי מכרעיה ואתי לאיתויניהו: **ועזרוה דרך מלבוש**.

להגרונאי. ושבת שס: **לפירקא**.

לדרשא דרש גלותא: מדעסיה דרש

גלותא. שלא ישנאהו: **איבעי לך**

למירמא סנדל. שהוא רחב: **על גבי**

טינא. שלחוח הטניט הוי עונג

קרוז לרחייה: **מטפתא**. מקיאה

מים: מלא אסור. שמא ישפכו מים

על צפרו: משחל שחיל. פולט מים

שזולע טרישטריש"א צלע"ו: דמודריב.

מחליק ושמטט מידו וישפכו המים

עליו: מטפתא. סודר כמין כלים

נגזים ואני שמעתי דה"ג ערב יום

הכפורים מביאין לו מטפתא ומקנה

צה ידיו ולמחר פושטה ומעבירה על

עיניו והיא למה קצת מקינחו הידים

לדחמוול: איפכא אמרס לן. כששעה

צאצ עושה אותן כמין כלים נגזים

ועברצ יוה"כ לא אמרת עושה אותן

כמין כלים נגזים ואותיבנד סמיטה

לשון שמעמתי הכי קאמר איפכא

אמרת לן ערב טשעה צאצ מקנה צה

ידיו ולמחר פושטה וכו' וערב יום

הכפורים שורה אותה במים ועושה

אותה כמין כלים נגזים ואותיבנד

סמיטה דכמין כלים נגזים עדיין יש

כדי לקטו: שאלו אם רבי אלעזר.

גרסינן והוא רבי אלעזר בן פדת:

וקן ויושב נשיבה וכו' אמרינן

בסנהדרין (דף ה.) שאין חכם ממיר

את הזכור צמיד לראות את מומו

אלא אם כן נטל רשות מן הנשיא

פעם אחת והכא מיבעיא להו דאם

וקן יושב צישיבת סנהדרין הוא מי

צריך רשות' או לא והא דנקט לה

הכא משום דבעי למימר ותו

קמבעיא להו מהו לנאת בסנדל של

שעס ציוה"כ: דבר זה. נטילת

הרשות: להסגדר. לשון גדולה:

למעלה מזוקנו של זה. לפני זקינו של

נשיא זה שדורנו: כהניס חשודין על

מומי הזכור להתיר את האסור ואף

להטיל בו מום לפי שהזכור בזמן הזה

אין לו תקנה אלא אם כן יש בו מום

ועל הכהן ליטפל בו משנתנהו לו

לשומרו ולוונן דרבי מאיר ודרבנן

שמעון במסכת בכורות (דף לה.): וטו

קמבעיא להו. קמיה דרבי אלעזר:

שעס

מפכין עתידין להיות יוצאין מתחת מפתן
הבית **מכאן ואילך** היה מתגבר ועולה עד **שמוגיע לפתח בית דוד** כיון שמוגיע לפתח בית דוד נעשה כנחל שוטף שבו רוחצין ובין זיבות נדות ויולדות שנאמר **יביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד וליושבי ירושלים לחטאת ונלדה** אמר רב **יוסף מכאן רמו לנדה** שצריכה לישב עד צוארה במים ולית הילכתא כוותיה (תינח יום הכפורים דליכא מנעל) **שבת דאיכא מנעל מאי אמר נחמיה**

חתינה דבי נשיאה **אנא חזיתיה לרבי אמי ורבי אסי דמטו עורקומא דמיא** "ועברוה דרך מלבוש תינח **מנעל סנדל מאי איכא למימר אמר רב ריחומי אנא חזיתיה לרבינא דעבר דרך מלבוש רב אשי אמר** **סנדל לכתחלה לא ריש גלותא איקלע להגרונאי** לבי רב נתן רפרם וכולהו רבנן אתו לפירקא רבינא לא אתא למחר בעי רפרם לאפקוי לרבינא מדעתיה דריש גלותא אמר ליה **מאי מעמא לא אתא מר לפירקא אמר ליה הוה כאיב לי כרעאי איבעי לך למיסם מסאני** גבא דכרעא הוה איבעי לך למרמא סנדלא אמר ליה **עורקמא דמיא הוה באורחא איבעי לך למעבריה דרך מלבוש אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רב אשי סנדל לכתחלה לא תני יהודה בר גרונרות יאסור לישב על גבי טינא ביום הכפורים אמר רבי יהושע בן לוי ובטינא מטפתא אמר אבוי דובטופח על מנת להטפיה אמר רב ^(ג)יהודה דמתור להצטנן בכירות רב יהודה מצטנן ^(ה) בקרא רבה מצטנן בינוקא רבא מצטנן בכסא דכספא אמר רב ^(ד)פפא ככא דכספא מלא אסור חסר שרי דפחרא אידו ואידו אסור משום דמישחל שחיל רב ^(א)(פפא) אמר כסא דכספא חסר נמי אסור משום דמודריב זעירא בר חמא אושפזוכנין דרבי אמי ורבי אסי ורבי יהושע בן לוי ודכולהו רבנן דקיסרי הוה אמר ליה לרב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי ^(ב)בר אריא תא אימא לך מילתא מעליתא דהוה עביד אבוך מטפתת היה לו ^(ו)בערב יום הכפורים ישורה אותה במים ועושה אותה כמין כלים נגובין ולמחר מקנה בה פניו ידיו ורגליו ערב תשעה באב שורה אותה במים ולמחר מעבירה על גבי עיניו ^(ז)וכן [א] כי אתא רבה בר מרי אמר הבערב תשעה באב מביאין לו מטפתת ושורה אותה במים ומניחה תחת מראשותיו ולמחר מקנה פניו ידיו ורגליו ערב יום הכפורים מביאין לו מטפתת ושורה אותה במים ועושה אותה כמין כלים נגובין ולמחר מעבירה על גבי עיניו אמר ליה ר' יעקב לרבי ירמיה בר תחליפא איפכא אמרת לן ואותיבנד סמיטה אמר רב מנשיא בר תחליפא אמר רב עמרם אמר רבה בר בר חנה שאלו את רבי אלעזר וקן ויושב בישיבה צריך ליטול רשות להתיר בכורות או אינו צריך מאי קא מיבעי להו הכי קא מיבעי להו כי הא דאמר רב אידו בר אבין דבר זה הניחו להם לבי נשיאה כדי להתגדר בו צריך ליטול רשות או דילמא כיון דוקן ויושב בישיבה אין צריך עמד ר' צדוק בן חלוקה על רגליו ואמר אני ראיתי את רבי יוסי בן זימרא שזקן ויושב בישיבה היה ועמד במעלה מזוקנו של זה ונטל רשות להתיר בכורות אמר ליה ר' אבא לא כך היה מעשה אלא כך היה מעשה ר' יוסי בן זימרא כהן היה והכי קא מיבעיא ליה**

הלכה בר"מ דאמר "החשוד בדבר לא דנו ולא מעידו או דילמא הלכה כרבן שמעון בן גמליאל דאמר ^(ג)נאמן הוא על של חבירו ואינו נאמן על של עצמו ופשט ליה ^(ה)הלכה כרשב"ג ותו קא מבעיא להו מהו לצאת בסנדל של שעם

מרחיצין במים ואינו חושש. הורה ר' אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קיהות עליו, מותר להרחיצין במים. אבל ומנדה המהלכין בדרך מותר' בנעילת הסנדל, לכשיבואו לעיר יחלוצו. וכן בטי' באב וכן בתענית ציבור. סיכה, בין סיכה של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אם בשבת מותר, ביוה"כ אסור. בטי' באב ובתענית צבור של תענוג אסור, שאינה של תענוג מותר. כל אלו שאמרו אסורין בנעילת הסנדל, יצא לדרך נוטל הגיע לדרך חולץ. אית תנא יוצאין באמפליא ואוקימנא באמפליא של בגד ביוה"כ. אית תנא תני אין יוצאין, ואוקימנא באמפליא של עור. ר' יהושע בן לוי נפיק לביש סליסיה ביום הכפורים, ואמר אסתג [נאנא]. חד תלמיד מן דר' מנא הורי לכד מן קריבו דנשיא למלביש סליסיה דהות אסתגס, מן הדה דריב"ל. הא דר' יהושע בן לוי תריצנה הכי, ערב יום הכפורים היה מקנה ידיו ורגליו במטפתת, ולמחר ביום הכפורים היה מעבירה

על גבי עיניו ואינו חושש. ערב ט' באב היה שורה מטפתת ומניחה מראשותיו, ובטי' באב היה מקנה בה פניו ידיו ורגליו ואינו חושש. שאלו לר' אלעזר וקן יושב בישיבה צריך ליטול רשות להתיר בכורות אי לא, כדגרסינן בסנהדרין א"ל ר' חייא לר' בון אחי וידד לבלל יורה יודן ידיו יתיר בכורות וכו'. וא"ר יצחק חקולא אני ראיתי ר' יוסי בן זימרא כהן והכי קא מיבעיא ליה, הלכתא כרבן שמעון בן גמליאל, דאמר נאמן אדם על של חבירו ואינו נאמן על של עצמו, או הלכתא כר' מאיר דאמר החשוד על דבר לא דנו ולא מעידו. ופשטו ליה הלכתא כרבן שמעון בן גמליאל, הואיל ותנן חטמא כוותיה, כדתנן בנגעים סוף פרק ב' כל הבכורות אדם וראה חון משל עצמו. ותוב קא מיבעיא להו מהו לצאת בסנדל של שעם ביום הכפורים.

ע"ה.

עין משפט ור מצה

בב א ב טושי"ע א"ח סימן שא סעף ד:

בד ג ד ה ו מיי"פ"ג מהל' בימת עשור הלכה ד סגג לאין סט טושי"ע א"ח סימן מריג סעף ט:

כה ז מיי"ש הלכה ה טושי"ע שס בהג"ה:

כו ח טושי"ע שס סימן מקנע סעף די בהג"ה:

כז ט מיי"פ"ג מהלכות זכורות הלכה ח [ושפ"צ מהל' מעשר הל' ח] סגמ עשין ר"א טושי"ע י"ד סימן עיד סעף א':

לעיו רש"י

טרישטריש"ט.

נוטף, מבכבב.

רבינו חננאל

כתוב ביום ההוא יהיה מקור לבית דוד וליושבי ירושלים לחטאת ולנדה, אמר רב יוסף מיכן רמו לנדה שצריכה לישב עד זיבות, במים, ולית הילכתא כוותיה. תינח ביוה"כ דליכא מנעל עובר במים, בשבת דאיכא מנעל מאי. ואסיקנא היכא דאיכא מנעל מעבר להו דרך מלבוש ושורי. פירוש, כשהוא לבוש בהן ברגליו.

יש מי שאומר דרך מלבוש ואפי' שלא ברגליו. רב אשי אמר סנדל לכתחלה לא. תני ר' יהודה גרונרות. פי', שם אדם.

אסור לישב על גבי טיט ביום הכפורים, ואוקמא אבוי בטופח על מנת להטפית. וכבר פירשנה מותר במים, ומתור להצטנן בכירות, וכן בקרא וכן בינוקא ככולהו שרי. אבל במני דפחרא בין מלא בין חסר אסור משום

דשחיל. פי', שואבין המים ומקיאין אותן בתוך מנעא (ה)מצטנן בהן שמיים המתקבצין רוחצין את גופו. ומני דכספא ומני מהכות משום דמודריב. פי', כשמענעבים הכלים ניהוין מן המים שבתוכן ונורפלין על בשויו של אדם המצטנן בהן. וירושלמי:

ר' זעירא וכו' בשם ר' יהושע] בן לוי בתענית ציבור מרחיצין פניו וידיו כדרכו, ובטי' באב מרחיצין ידיו ומעבידין על פניו. וכוים הכפורים מרחיצין ידיו ומקנחין במפה ומעבדין המפה על פניו. ר' יונה הוה תרי מרטוטא ויהיב לה תותי כו'. היה הולך אצל רבו או מי שגדלו ממנו, ועבר ביס או בנחר ואינו חושש. נטפנו רגליו

מרחיצין במים ואינו חושש. הורה ר' אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קיהות עליו, מותר להרחיצין במים. אבל ומנדה המהלכין בדרך מותר' בנעילת הסנדל, לכשיבואו לעיר יחלוצו. וכן בטי' באב וכן בתענית ציבור. סיכה, בין סיכה של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אם בשבת מותר, ביוה"כ אסור. בטי' באב ובתענית צבור של תענוג אסור, שאינה של תענוג מותר. כל אלו שאמרו אסורין בנעילת הסנדל, יצא לדרך נוטל הגיע לדרך חולץ. אית תנא יוצאין באמפליא ואוקימנא באמפליא של בגד ביוה"כ. אית תנא תני אין יוצאין, ואוקימנא באמפליא של עור. ר' יהושע בן לוי נפיק לביש סליסיה ביום הכפורים, ואמר אסתג [נאנא]. חד תלמיד מן דר' מנא הורי לכד מן קריבו דנשיא למלביש סליסיה דהות אסתגס, מן הדה דריב"ל. הא דר' יהושע בן לוי תריצנה הכי, ערב יום הכפורים היה מקנה ידיו ורגליו במטפתת, ולמחר ביום הכפורים היה מעבירה